

Erindring fra min tid på Andersvænge fra Maj 1954 til Juli 1993.

Min baggrund til at søge på Av?

Jeg var soldat på Karup flyveplads i 18 måneder. I den tid gik jeg og fik lyst til at have med mennesker at gøre. Jeg så i Jyllandsposten, at de søgte elever på AV. Så jeg sendte en ansøgning.

Jeg blev optaget som elev, fra 1. Maj 1954.

Ved ankomsten til Av skulle jeg henvende mig på forstanderindens kontor, og hvor finder man det?

Jeg traf en mands person, som jeg spurgte. Han var vældig flink og hjælpsom. Senere fandt jeg ud af, at det var en patient, - Niels Jakobsen - hed han. Ham og en anden patient var budbringer for administrations kontoret. Hver dag kørte de til posthuset med en tohjulet vogn, og afleverede og hentede pakker, om det så var penge havde de også dem med.

Hos forstanderinden fik jeg anvist værelset i elevboligen, -- der var instrukser og regler om, hvordan man skulle forholde sig.

Kl. 22 skulle der være ro, kl. 23 skulle lyset være slukket. Skulle man være ude efter kl. 23, skulle man lægge en seddel i forstanderindens postkasse. (Det var nærmest som om man stadig var soldat, der skulle man også søge nattegn.)

Samtidig fik jeg udleveret en plan over området, og en skrivelse der handlede om, hvordan man skulle forholde sig over for patienterne. Betegnelsen "Alumner" blev også brugt i den skrivelse. Det jeg bedst husker beskrevet var, - hold afstand til patienterne - bliv ikke for dus med dem. Meget tankevækkende!!

På systuen:

Systuen blev ledet af en oldfrue, en skrap dame!

Her fik man udleveret arbejdstøj og uniform. En uniform der

tydeligt viste, at man var funktionær og ikke patient. Slips skulle vi have på, også om sommeren, når det var drøn varmt, det forlangte den daværende overlægen, han var enehersker, fandt jeg hurtig ud af. Mødte man ham, skulle man næsten bukke og skrabe for ham.

Første arbejdsdag:

Min første arbejdsdag var på afd. M2, det var den nyeste bygning i tre etager.

M st. var ikke taget i brug på det tidspunkt.

På M2 var der omkring 65 mandlige pt. I alderen fra omkring 15 år og op efter. Der var spastikere, døve, nogen var blinde, og to af dem havde ingen øjne.

Flere af patienterne havde muffetrøje på for ikke at skade sig selv, nogen havde lidt sprog, andre havde slet intet. Der var to isolationsstuer, hvor sengen var fastskruet til gulvet. Her var en af patienterne fikseret til sengen med fodrem, handsker og bælte. På den anden stue lå der en meget stor og kraftig mand i 40 - 50 års alderen. Han var også fikseret, men kun med bælte. Han sad op i sengen og røg cerutter, havde et askebæger, som han satte pænt til side, når han var færdig. Han var altid nøgen i sengen, og han var så smal ned over bækkenpartiet, selv om han var kraftig, så man ikke kunne spænde så stramt, at han ikke kunne komme ud af det. Skulle han på toilettet, så kravlede han ud af bæltet og ned i det igen, når han var færdig. Sprog havde han ikke noget af, kun nogle gryntende lyde.

Han var fra Slagelse, moderen, en lille spinkelt kvinde, - besøgte ham ofte og gik tur med ham. Hans far var død.

Rygterne gik om ham, at han, mens han endnu boede hjemme, skulle han have hevet telefonmasterne op af hullet, når telefonarbejderne havde gravet hul og sat dem ned.

Det skulle være foregået på Kalundborgvej. Om rygterne taler sandt, har jeg aldrig fået bekræftet, men at han havde kræfter til det, tvivler jeg ikke på. Heldigvis var han meget fredelig.

Afdelingslederen var en meget respektabel og stilfuld person med høj cigar føring! Diakon uddannet.

MORGEN PARADE:

Hele personalet stillede op på gangen uden for kontoret kl. 07,00, (det var som at træde an som soldat) Mødetiderne var lidt forskellige. Efter middags maden var der altid en eller to fra personalet, der gik på fritimer fra kl. 13 til 16.

Afdelingslederen aflagde rapport fra aftenvagten og nattevagten og orienterede om dagens forløb, og han fordelte personalet ud på stuerne. Der var to 1. Plejere, der havde ansvar for hver sin halvdel af afd.

En af dem fulgte mig ind på en stue, hvor der lå tre patienter, alle i bælte, de to havde tillige muffetrøje på. Jeg fik en kort beskrivelse, og orientering om hvad og hvordan jeg skulle gribe det an. De kan se - dengang var man ikke dus - hvordan muffetrøjen er bundet på, sådan skal de have den på igen, når de er blevet vasket, til det var der et vaskefad en vaskeklud og sæbe. Én af dem skulle man passe særlig meget på, sagde han, han hopper op i sengen og slår lamperne itu, hvis han ikke har muffetrøjen på, så slip ikke ham.

Ingen af dem havde sprog, men de var meget fredelige. Den stue blev jeg henvist til den første uges tid.

Sengen skulle redes på en bestemt måde, der var jo både drejlstæppe - ikke dyne - lagen, gummistykke, stiklagen, lagen igen og selvfølgelig hovedpude.

Jeg kendte ikke til åndssvage i forvejen, så det kom nok lidt bag på mig, at det var sådan. Jeg havde også forventet, at jeg skulle begynde på en afdeling med bedre fungerende patienter. Hvorfor det ikke var tilfældet, fandt jeg ud af senere.

I modsætning til de debile patienter, som jeg efter elev tiden kom til at omgås, krævede patienterne M2 ikke den store pædagogiske sans at omgås.

Jo, det var en lidt barsk start.

Spisesituationen:

Flere af dem skulle makes. Her kunne man skelne lidt til kollegaer, hvordan de greb det an. Morgenmaden startede med en skefuld **Levertran**, ups! Det var ikke det mest appetitlige at starte dagens måltid med, men efterhånden vendte man sig til det, og til så meget andet!

Afdelingslederen arrangerede mad portionerne i køkkenet sammen med en køkkenassistent. Det samme gentog sig til alle måltider, aftensmaden fik pt. på sengen. De patienter der ikke kunne tygge maden - smørrebrød - var det hele blandet sammen som om der var brugt en blender.

Kl. 16 var det sengetid, med undtagelse af 4-5 pt. som var lidt bedre fungerende, andre kunne også være flyttet til afdelingen fra en debil afd., som straf for en eller anden forseelse. Tøjet blev pakket sammen med et bånd om med navn på og lagt i et låst skab på gangen.

Kl. 17 blev maden delt ud.

Fra kl. 18 var man som aftenvagte alene til kl. 23, hvor nattevagten mødte ind.

I begge vagter skulle der skiftes ble på de fleste af patienterne, andre skulle følges på vc. Mange af dem var fikseret på en eller anden måde.

Den gang tænkte jeg ikke på betydningen for et menneske at være "fikseret", ud over ikke at kunne bevæge sig frit.

Senere har jeg tænkt på , hvordan det må være for et menneske, når det klør et eller andet sted, og ikke kan klø igen og heller ikke kan sige det. Det må have været ulideligt for de patienter. Stakkels dem!

På en af isolationsstuerne lå der en patient, der var fikseret med bælte, benrem og læderhandsker fastspændt til sengen.

Hvad han fik af medicin, ved jeg ikke, jeg kan i hvert fald ikke huske det. Den gang var der ikke psykofamaca, men der imod fik de en sprøjte, når de blev for støjende og ikke de kunne falde til ro.

Kastration, kunne også virke dæmpende på dem!

Som elev indgik man i vagtplanen på lige fod med det øvrige personale, det betød, at man ret hurtigt blev alene i aften- og nattevagten.

I nattevagten skulle man "trække" et kontrol ur med en specielt nøgle. En papirskive blev markeret med huller, og den og andet papir, blandt andet et med belægnings antal på, blev sendt på forstanderindens kontor, så kunne hun kontrollere om nattevagten havde været vågen!

Der kom også en Natsygeplejerske, både i aften- og nattevagten, for at høre om der var problemer. Var der syge, skulle der også tages temperatur og puls, der blev skrevet i rapportbogen

Badedag!

Dem der ikke selv kunne gå, blev kørt på bære eller i kørestol. Der var to til at bade og tørre pt. Badningen tog det meste af formiddagen.

Samtidig blev sengetøjet skiftet, på samme måde, som jeg tidligere har beskrevet.

Den dag gjorde vi os åbenbart fortjent til en kop kaffe og det fik.

Beskæftigelse.

Om sommeren var vi meget i haven hvor vi jokkede lidt rundt. Legeredskaber var der ikke noget af, ikke engang en bold. Om vinteren gik vi frem og tilbage på gangen om eftermiddagen. Når vi ikke gik udendørs tur, når det var koldt, tror jeg nok det var fordi de ikke havde overtøj til det. I opholdsstuen var der ikke noget at beskæftige dem med, nogen var spændt fast til vægmonteret bænke. Der var en radio i et låst skab, som kun lederen havde nøgle til. Ved nærmere eftertanke, var det sørgeligt og uinspirerende. Muligheden for at gøre noget, var ikke tilstede. To af pt. gik vi på et værksted i K kælderen med om formiddagen. Var vi mere end to personale i opholdsstuen, blev vi sat til noget manuelt arbejde, som f. eks. at pudse vinduer. Som elev gik vi til undervisning i psykiatri, psykologi og anatomi, i fritiden! Nogle fra mit elevhold var på Slagelse sygehus sammen med Dr. Egelund. Hun var human og menneskelig. Vi overværede en obduktion af en mongol pt.. Det var lidt barsk, at se på. Vi var også på sindssygehospitalet i Nykøbing S. hvor vi overværede at en fik Elektrochok. Det var der også nogen fra Andersvænge der fik, og senere oplevede jeg på D1, at en patient fik "Det hvide snit". Det endte ikke så godt, da patienten efterfølgende døde.

Lyst til at lave om??

Alt kørte i faste rammer, så det tænkte jeg ikke på som sådan, og dog. Når hver især var færdig på deres stue, og klar til at maden kom, stod de i døren og ventede på at afdelingslederen kom med madvognen. Hvis man tillod sig at snakke med en kollega på stuen ved siden af, medens vi ventede på maden, var man lynhurtig tilbage, så snart man så madvognen dukkede op. Alene der, så man hvilken respekt man havde for afdelingslederen. Det havde jeg også i starten, men hvorfor stå der og vente.

Papirflyver kunne man da for eksempel lave, og underholde patienterne med, eller man kunne veksle et par ord med en kollega. Det var åbenbart ikke at vise respekt, så jeg blev kaldt ind på kontoret. Mit arbejde var der ikke noget at klage over. Vi fik en alvorlig snak, hvor jeg forklarede mine handlinger og adfærd. Efter den samtale var der ingen problemer. Måske der blev lidt mere gensidig respekt!

Julen!

Den første Jul, 1954, og den sidste jul i 56, var jeg på M2.

I 55 var jeg på D5, en afdeling med nogenlunde fungerende drenge, såkaldt "debile".

Derefter på M stuen, det var ældre pt. Flere sengeliggende og i kørestole, fysisk dårligere end på M2.

Juleaften blev altid fejret lillejuleaften om eftermiddagen. Et stort juletræ, - selvfølgelig - i opholdsstuen, og mange julegaver under. Hvad der var i pakkerne, husker jeg ikke. Der var også fra pårørende.

På et bestemt klokkeslæt kom der en hel hærskare af læger, samt forstanderinden og inspektøren. Så gik/kørte vi rundt om juletræet og sang det bedste vi kunne, det må have lydt forfærdeligt. Når hærskaren var gået igen til næste afd. blev gaverne delt ud. Det var den juleaften!

Juleklip og dekorationer lavede afdelingslederen selv, og til det skulle der bruges ler. Jeg fik besked på, at cykle ud til Teglværket næste dags morgen kl. 0,6 og hente ler. Det var jeg nu ikke så stolt af. Jeg kendte ikke stedet, men jeg viste, at der var flere subsistensløse, der overnattede på de varme ovne, men det viste sig nu, at de var vældig flinke, og de hjalp med at finde ler.

Samme år var vi to fra afd. der blev inviteret hjem til afd. lederen til julegløgg og juleklip.

Elevtiden sluttede på samme afdeling, som jeg startede på, og jeg fik en smart lighter af afd. Lederen i eksamensgave.

Flytning!

Der blev ofte flyttet rundt med personalet, også de der var færdiguddannet.

Jeg blev om sommeren 1957 flyttet til D1. Den og nabo afdelingen D2 (debile patienter) havde fælles vagtplan og nattevagt.

Nattevagten gik på skift mellem de to afdelinger, indtil der var en plejer der gerne ville have fast nattevagt. Det synes vi andre var en god ide.

Som nattevagt var man en ½ time på hver afdeling, selvfølgelig var der også her kontrol ur der skule trækkes hver ½ time ind til kl. 05. Da var der 3 af drengene der blev kaldt op, de skulle møde i kostalden kl. 06 og hjælpe fodermesteren, så de fik morgenmad og kaffe, inden de gik.

Den flytning skulle vise sig at blive min milepæl,, idet jeg blev på den afd. resten af min tid på Andersvænge (39 ÅR)

På D1 var der 34 beboer, -- det samme på D2 -- (normeringen var 24). Fælles for de to afdelinger var, at nogle af beboerne var doms anbragt på grund af forskellig kriminalitet.

Med undtagelse af to beboerne på D1-- den ene af dem, en ældre herre, sad og spillede kort med sig selv det meste af dagen, den anden gik lidt til hånd med praktiske opgaver, så som at pudse fodtøj, feje gulv, gå i vaskeriet med tøj--- var de beskæftiget med et eller andet på værksteder eller i gartneriet. En af drengene -- som vi i daglig omtale kaldte dem -- var på snedkerværkstedet, hvor han sad og klampede træsko. Det var han ret god til, og gud nåde hvis der kom en og blandede sig, så fik man læst teksten.

Der var 3 arbejds hold. Markhold, 1.hold, 2. hold. Plejefaren på D1, gik på Avlsgården (Rosenkildegården) med markholdet. Plejefaren på D2 gik i gartneriet med 1.hold. 2. holdet havde en

af os andre.

Som aftenvagter afløste man, henholdsvis på markholdet og 1. Hold, kl. 15.

2. holdet havde blandt andet til opgave, at hente affald på afdelingerne på en solid trækvogn med bilhjul på. Affaldet blev brændt i en dertil opført brændeovn. En ikke helt ufarlig opgave idet affaldet blev hældt i ovenfra. Var der godt ild i det, kunne flammerne stikke op gennem lugen, når den blev åbnet. Det gik formiddagen med.

Om eftermiddagen blev madaffaldet fra køkkenet, kørt over på avlsgården til grisene. Det sparede på foderet, og til gengæld kom der så godt fedt flæsk ud af det!

Grisene blev slagtet på gården og parteret i to halvdele. Dagen efter kørte slagteren dem over i køkkenet, hvor de blev forarbejdet.

Andersvænge var stort set selvforsynet med alt. Grøntsager, frugt, bær, kartofler og æg, svinekød, oksekød og kalvekød.

Den første dag jeg var på D1 havde jeg aftenvagter. Det var en lørdag, og næsten alle beboerne og noget personale var gået til anlægsfest oppe i byen. Aftensmaden skulle arrangeres på tallerkner på begge afd. så det var klart til de kom hjem. Det var der et par beboere fra begge afdelinger, der var med til. Alex og Gulborg. De viste besked med hvem, der fik hvad.

Da de kom hjem fra festen, manglede der 3 beboere, så fik jeg besked på at tage cyklen og køre op og finde dem. Jeg kendte dem ikke, men fik lidt beskrivelse af dem. Det var noget af en udfordring, at finde dem blandt så mange mennesker. Det lykkedes heller ikke, for det viste sig, at de var kommet hjem, da jeg kom tilbage.

Juleferie.

Mange af beboerne havde forældre og pårørende, som de fik besøg af og kom på besøg hos.

Jul og nytår kom der mange hjem på jule og nytårs ferie, og de blev ledsaget af personalet.

De beboere der var tilbage, blev samlet på én afdeling på skift. Den afdeling, der så blev lukket, blev der flyttet en personale fra til afd. M1.

Det første år, kom jeg på denne afdeling, en afd. med 70 meget dårlige børn, Jeg havde aldrig været på den afd. og kendte naturligvis ikke patienterne. Der var blandt andet en køn dreng, som havde et stort blødt baghoved (hydrocephalus) han kunne ikke selv bevæge hovedet.

Den 24 december skulle jeg møde til aftenvagte kl.15, - juleaften var jo fejret den 23. - Kl. 18 gik alt personale hjem og holdt juleaften, så nu var resten af aftenen mit ansvar! Det synes jeg nok var meget uansvarlig planlægning af afdelingslederen. Men jeg klarede det!

Sneplov

En anden usædvanligt opgave jeg også blev udsat for! Andersvænge havde sin egen hjemmelavede sneplov, den var lavet af en jernramme og træ og med styrestang. Det var karlen på avlsgården, der kørte med den, når der var behov for det. Men en vinter morgen, kl. var 5, kom nattevægteren til min bopæl. Jeg skulle komme ud at køre med sneploven, for karlen havde ferie. Det var af sted uden morgenmad. To heste skulle sadles op og spændes for ploven, og så ellers rundt på hele området. Hvordan jeg kunne det, er der måske straks nogen, der tænker. Forklaringen er, at jeg er født og opvokset ved landbrug, så den opgave var ikke noget problem for mig, men meget udsædvanlig.

Beboerne på de 2 afdelinger var godt fungerende og selvhjulpne, men der skulle holdes øje med dem.

Det betød også at man skulle være vågen og opmærksom, man kunne nem blive " snøret " især da man var ny i faget.

Det skete også, at der var nogen der stak af i aftenens mulm og

mørke. Det kostede en eller anden straf.

Især var Dr.N. meget streng med hensyn til afstraffelse. Hvis en pt. havde forset sig på en eller anden måde, blev der ordineret sengeleje efter aftensmaden i en uges tid, eller de blev flyttet på M 2.

Et eksempel på en lidt særlig hændelse.

Vedkommende var i tyverne, og doms anbragt. (doms anbragte måtte ikke gå alene uden for institutionen) Han var en lille kraftig fyr, der arbejdede på gården som "sologænger" trods sin dom. Han kørte med heste og maskiner, og alle var glade for det, indtil overlægen opdagede det, så var det slut med det.

Han kom på værkstedet i K kælderen, hvor han syede ryatæpper, og det havde han det godt med. Det lykkedes også for ham at sælge nogle af tæpperne, dog mest til personalet.

I festsalen var der engang imellem bal for beboerne, og der var altid mindst to fra personalet med fra hver afdeling.

På toiletterne var der smalle vinduer. Vedkommende beboer skulle selvfølgelig også benytte toilettet. Plejeren stod uden for døren og ventede, men synes efterhånden det tog lidt lang tid.

Han lukkede døren op. Ups! fuglen var fløjet.

At han kunne komme ud af det vindue, var ikke til at forstå, men ud var han kommet.

2 til 3 måneder senere, jeg husker ikke nøjagtig, blev han anholdt i Sverige. Han havde taget skovarbejde! Han havde tidligere været ud at sejle.

At han var fejlanbragt kunne ingen være uenige i, men det var der flere der var!

Et andet eksempel. En som også var doms anbragt fik kørekort, medens han var på D1. Fordi han var doms anbragt, måtte han ikke være alene i skolevognen, der skulle være en af os med, og vi hjalp ham selvfølgelig med teorien, og han bestod første gang.

På et tidspunkt blev han udskrevet, og fik arbejde ved en entreprenør, hvor han kørte med maskiner.

Der er mange ting, der har gjort indtryk på mig gennem årene, men de to eksempler her, står stærke i min erindring!

Det at omgås de beboer, på de to afdelinger, var både pædagogisk og psykologisk en stor udfordring, men også interessant.

Fritidsbeskæftigele!

Efterår og vinter var der to beboere der kniplede forskellige fine kniplinger, nogen lavede pengepunge, nøglepunge, etuier med mere i nappa, og nogen gik til gymnastik i festsalen.

På et tidspunkt fik vi oprettet små haver, da der var flere beboere der gerne ville dyrke blomster og andet.

Én fra personalet havde et fodbold hold, der spillede ude på fodboldbanen.

For uden Overlægen var der flere læger, der iblandt en Psykiater. Der kom en læge på stuegang både formiddag og aften. En militærlæge kom af og til på aftenstuegang, svingende med et nøglebundt. - Goddag, har vi noget i dag? Nå, ikke, tak farvel! Så var han væk

Psykiateren J.S var rigtig god at snakke med, han lyttede til os, hørte på vores observationer og argumenter. Det kom der mange gode drøftelser ud af, også diskussioner!

På Andersvænge var der også ansat en socialrådgiver. Hans domæne var, blandt andet, at finde beskæftigelse til både mænd og piger hos private. Han havde kontakt til landmænd, som kunne bruge en ung mand som medhjælper. Gårdejerfamilien fik penge for at have vedkommende hos sig, -- en slags familiepleje -- ud af det vederlag de fik, skulle de sørge for at han fik nyt tøj, når der var behov for det. Han skulle også give ham lomme penge til privat forbrug, og i det hele taget sørge for, at han fik en god behandling. Desværre var der nogen der misbrugte det. Nogen gange blev der fundet en anden plads, eller også kom vedkommende tilbage til afdelingen, og kunne så

senere finde en anden plads. Også overlægen og inspektøren havde en patient pige som hushjælp.

I 1970 eller 1971, jeg huske ikke helt årstallet, blev stillingen som plejefar/plejemor ændret til afdelingsleder. Samtidig blev der oprettet stillinger som værkstedslærer/leder og stedfortræder for afdelingsleder.

På opfordring af afdelingslederen, søgte jeg stillingen som stedfortræder, og jeg fik stillingen.

Efter den omstrukturering var det slut med at gå med udehold.

I stedet kunne vi hellige os beboerne, og virke på afdelingen og de udfordringer og indflydelse, der ligesom lå forude med hensyn til beboernes fremtid og udvikling, og påvirke de beboere, der på sigt havde en fremtid uden for institutionen.

For eksempel til pensionat eller egen bolig, eller hvad det nu kunne være.

Efterhånden som der blev oprettet pensionater og mindre institutioner rundt i amtet, blev flere og flere udskrevet/overflyttet. Derved blev belægningen på afdelingen mindre og mindre.

Overlægen planlagde et møde hvert år på afdelingen. Alle journaler blev gennemgået, - en slags status! Hvordan var det gået med den enkelte beboer, fysisk, psykisk, helbredsmæssigt og medicineringen siden sidste møde.

På disse møder var det vigtigt, at personalet var godt forberedt og kunne fremlægge den enkelte beboers funktion, eventuelt regulering af medicin, arbejdsforhold, udskrivning til for eksempel pensionat, mindre institution, eller i egen bolig, også videre.

Det var ikke altid vi var enige med overlægen, han kunne godt finde på at rekvirere en journal og ændre på medicinen, som vi et par dage i før, var enige om, var den rette dosis.

Lommepenge!

Beboernes lommepenge blev varetaget af afdelingslederen. Hver måned blev der sendt en liste på lønningskontoret med beboernes navne og det beløb (dusør) den enkelte beboer var berettiget til.

En gang om ugen blev der leveret en indkøbsliste til købmand Poulsen på Østerbro, med det som hver især ønskede at købe, kaffe, kage, tobak, med mere, som købmanden så leverede på afdelingen.

På et tidspunkt blev der bygget en lille købmands butik på AV, som blev forpagtet af en købmand fra byen.

Det kom til at betyde rigtig meget for beboerne. At få penge i hånden og selv gå til købmand og handle, det var et stort fremskridt.

Beboerne havde en lille trækasse med hængelås på, til deres private ejendele stående i træskorummets, et rum hvor deres udendørs fodtøj og overtøj var.

Den kasse blev skiftet ud til et vægskab med en rigtig Ruko lås i. Oven på skabet kunne stå nips ting og billeder. Der kom også Ruko lås i dørene til én mands stuerne, og beboeren fik nøgle til sit eget værelse. Det var lykken!

Senge af jern med krølulds Madrass blev også skiftet ud med teak træs senge med skumgummimadrass, og dyner i stedet for tæpper. Det var en endnu større lykke!

Forbedringer var der mange af i min tid, trods alt.

Elektrisk barbermaskine fik de også.

Der var ansat en barber. Når han barberede beboerne, så blev der indsæbet tre -fire ad gangen, og det tog ikke lang tid, heller ikke når han klippede dem. Han var ellers god til at klippe, når det var os han klippede!

Han havde ofte hovedpine, så spurgte han om han måtte få en pille? Så fik han en kalktablet, måske to, og det havde altid en god virkning!!

Andersvænge havde også deres eget orkester. Barberen var med, han spillede violin. Det samme gjorde sociallederen, og en assistent spillede klarinet, og en værkstedslærer var trommeslager.

Ferie - Udflugt.

To mandsafdelinger og to kvindeafdelinger tog til Korsør Lystskov, hvor der var spisning og dans. Det var en stor fornøjelse. De var glade for at danse, også med personalet, - vi kunne næsten heller ikke tillade os at danse med hinanden, - meeen.- en enkelt.

Andersvænge havde et feriekoloni (Lynghuset) ved Bjerre strand, som debile afdelingerne på skift holdt ferie i i nogle år. Senere blev det til at afdelingerne D1- D2- C1 og C2 rejste på sommerferie sammen til Lohals på Langeland, hvor vi boede på Hotellet. Værtsfolkene og personalet var utrolig gode med beboerne. Vi gik mange ture ud i naturen. Det var en god oplevelse for alle.

Efterhånden som antallet af beboerne på afdl. blev reduceret, tog vi på ferie hver for sig rundt i landet. På D1 endte vi med at dele os i to hold.

Vi indførte også en jultræstur ud i skoven hvert år, og købte juletræ til afd. På hjemturen kørte bussen ind gennem byen, så vi også fik set juleudsmykningen. På afd. var der dækket op til julegløgg og æbleskiver med mere, og julesangene blev sunget. En hyggeligt optakt til julen!

Østifternes Åndsvage forsorg.

I 1980 blev forsorgen lagt ud i Amtet, en ny ledelsesstruktur blev oprettet. Nu var det ikke mere "enevælde" men en fire ledet institution. 1 Overlæge, 1 Socialleder, 1 Undervisningsleder, og 1 Inspektør.

I 86-87 blev afdelingen D1 total renoveret, og opdelt i to enheder, og beboerantallet kom ned på 14.

1990.

Det år blev den helt store ændring. Afdelingerne blev selvstændige institutioner, med eget budget, kontor assistent, økonoma, ansvar for ansættelser og afskedigelse af personale, osv. osv..

Således oplevede jeg, i min tid inden for Åndssvageforsorgen tre institutionsformer.

1. Østifternes Åndssvageforsorg.
2. Amts institution.
3. Selvstændige institutioner.

Mine 39 år på AV. har jeg aldrig fortrudt, tvært imod, det har været lærerigt og interessant, både menneskeligt og socialt, at være med til at gøre en forskel til det bedre.

Alfred Berg